

Themanummers in de herkansing

door Hans Sanders (samensteller iBooks)
voorzitter.gea@gmail.com

Paleontologie van de ongewervelden



J. TE BOEKHORST, P.H. DE BUISONJÉ, J. STEMVERS E.A.



In de jaren '80 en '90, toen het internet nog geen gemeengoed was waar iedereen toegang toe had, besloot de Gea-redactie een aantal themanummers te gaan publiceren om met name de fossielenzoekers onder de donateurs te helpen bij het begrijpen van hun vondsten. Vooral het determineren van bepaalde groepen fossielen bleek voor de amateur een mooie activiteit. In september 1980 verscheen een themanummer over Zee-egels, met name geschreven door de vorig jaar overleden G. Zuidema. In 1981 kwam er een themanummer waar met name onze huidige adviseur dr. A.R. Fortuin en drs. Y.A. Baumfalk het leeuwendeel voor hun rekening namen. In 1982 verscheen het nummer over Graptolieten, een op dat moment moeilijk definieerbare fossielensoort, beschreven door dr. J. van Diggelen en J. Stemvers. In 1996 werd de serie vervolgd met een special over Ammonieten, met als leidende auteurs dr. P.J. Hoedemaeker (NNM) en J. Stemvers voor veel andere artikelen. In maart 1993 verscheen een algemeen overzicht onder de titel Paleontologie van de ongewervelden. Leidend daarin waren de artikelen van dr. P.H. de Buisonjé. Ten slotte verscheen in 2001 een themanummer over Trilobieten, o.l.v. Ruud Poort. Daarin werden ook bekende collecties

beschreven, zoals die van Naturalis, Teylers museum en Bundenbach. Voor het eerst werd er toen ook aandacht besteed aan de opkomende trend van falsificaties van fossielen. De themanummers waren een groot succes onder de donateurs en werden ook erg vaak nabesteld, zo vaak dat sommige in drukvorm niet meer verkrijgbaar zijn. De artikelen werden al eerder gedigitaliseerd in de vorm van pdf-bestanden, die via de website natuurtijdschriften.nl te downloaden zijn.

De wetenschap heeft echter sinds de jaren '80 een grote vlucht doorgemaakt, gestimuleerd door de steeds betere mogelijkheden van DNA-onderzoek, kennis van dateringsmethoden en de steeds grotere beschikbaarheid van vondsten, die ook digitaal toegankelijk werden.

In dat licht besloot GEA in 2017 te beginnen met een project om deze themanummers opnieuw uit te gaan geven en waar nodig inhoudelijk op het niveau te brengen van de huidige wetenschap. Daartoe werden er zes iBooks gemaakt met de oorspronkelijke teksten en illustraties. Daarna werden de illustraties kritisch beoordeeld en waar nodig gewijzigd in betere fotografische voorbeelden. De teksten werden in eerste instantie in de oorspronkelijk vorm teruggestuurd naar de oorspronkelijke auteurs, voor zover traceerbaar, en er werd de auteurs gevraagd of ze behoefte hadden de teksten te wijzigen dan wel aan te vullen. Een aantal heeft dat gedaan en dus zijn er in de oorspronkelijke teksten veranderingen aangebracht. Ook werd daarna contact gelegd met bekende buitenlandse experts, instanties en website-beheerders en werd hun medewerking gevraagd voor een verdere update van de themanummers. Daardoor zijn er in sommige themanummers nieuwe hoofdstukken ingebracht.

Ten slotte heeft Prof. Dr. S. Wendelaar Bonga het op zich genomen om met name het themanummer/iBook Paleontologie der ongewervelden onder handen te nemen en het aan te vullen, te wijzigen, teksten te schrappen en te voorzien van nieuwe teksten waar de huidige wetenschap dat vraagt.

Alle boeken zijn ten slotte voorzien van aanvullende informatie door links naar websites, waaronder waar nodig ook YouTube-filmpjes, waarin een en ander wordt uitgelegd en de kennis verder wordt verdiept.

Alle iBooks staan voor u klaar op de GEA-website, onder het tabblad Tijdschrift, en zijn daar gratis te downloaden. Wie geen beschikking heeft over een Apple-device kan via een mailtje een pdf-versie van het iBook toegestuurd krijgen.

De volgende iBooks staan online:

Ammonieten: 217 pag. / 14 hoofdstukken;
Foraminiferen: 109 pag. / 11 hoofdstukken;
Graptolieten: 108 pag. / 8 hoofdstukken;
Paleontologie van de ongewervelden: 273 pag. / 12 hoofdstukken;
Trilobieten: 197 pag. / 18 hoofdstukken;
Zee-egels: 90 pag. / 7 hoofdstukken.